62. ՓԻՍ ԴԱՅԻՆ

Ընում ա, չընում մին մարթ, մին կնեգյ ա ընում։ Տահանց ընում ա մին ախճիգյ։

Մին քանի վախտանը ետը հարը մեռնում ա, մարը ըխճըկանը պահում ա չըրու տասնըհենգյ տըրեկանը։ Ետնան մարը ազառամիշ ա ընում, մեռնում։ Մարը մահու յրա թափշուր ա անում ուրան ախպորը, վար ըխճըկանը լավ պահե։ Ախճիգյը մըծանում ա։

Դայուն կնեգյը մահու յրա թափշուր ա անում մարթին, վար ուրան մըռնելանը ետը նըհենց կնեգյ պիրի, վար լոխճան կյեզեցիկը ընի։ Էտ մարթը էրգյան վախտ ման ա կյամ, ամմա կնգանը ըսածին նմանը ճարում չի՞։ Քվորը ախճիգյըն էլ մըծացալ ար, նհենց նըխշունացա՞լ, վար նմանը կար վեչ։ Էտ մարթը մտածում ա քվորը ըխճըկանը յոր օնե, ամմա ախճիգյը օզում չի, քընեքյ ա անում մին ճար, մին հնար քըթենա տըրանա ըզադվե։

Ճարը կըտրած նա քյընամ ա մին ջադու պռավե կոշտ, լոխ ընդրան նազ անում։

Ջադու պռավը ըխճըկանը սըվըրցնում ա, վար. — Քյընա դայուտ ասե, վար քյրեզ հետե երգյընքյի ռանգյի մին շոր ինքյ օնե, ետնան կյենաս։

Ախճիգյը տըրհենց էլ անում ա։

Դային շորը ինքյ ա օնում, էտ ախճիգյը կյենում ա, էտ շորեն մեչին շիլիս ա նըխշունանում։ Մընգյ էլ ա էտ ախճիգյը քյինում ջադվեն կոշտը։

Ջադուն ասում ա. — Քյինա՜ ասե դայուտ, վար քյըեզ հետե նհենց շո՜ր ինքյ օնե, վար ըրևեն ռանգյին ընի, վար կյենաս լոխճին աշկերը ծկոտե։

Ախճիգյը մընգյ էլ ա քյնա՜մ դայուն կոշտը, ասում. — Ինձ հետե նհենց մին շո՜ր ինքյ կա՜լ, հունցու վար արևն ա։

Դային մընգյ էլ ա կըդարում ըխճըկանը ասածը։ Ախճիգյը կյենում ա շո՜րը քյընամ շադվեն կոշտը։ Նա էնքան նախշուտ ա՜ր, վար դայուն խելքը քյընա՜մ ար, կողի պըռավալ ար։

Դային լոխ էտ շո՜րերը ինքյ ա կալալ վըեսկե փողավ։ Օրական էրկու-իրեք վըեսկե յար յոր օնում։

Ջադուն ըխճըկանն ասում ա. — Քյինա՜ դայուտ ասե, վար էշը մորթե, մորթեն եր կալ կյեց։

Ախճիգյը քյընա՜մ ա ասում։ Դային էշը մորթում ա, մաշկում, ախճիգյը կաշին կյենում ա, մընգյէլ քյինա՜մ շադվեն կոշտը։

Ջադուն ասում ա.— Բոլ ա, էտ մաշկը կոտրած դայուտ անա հըռաց, էս երգյիրան տուս եք, վար դայիտ քյըեզ տեսնա վեչ։ Շո՜ըերտ տիր մին սընդողե մեչի, տիր մին տեղ։ Քյըեզ մին ճըպատ ըմ տամ։ Էտ ճըպատը ծեռքատ վեր չըքըցիս։ Վըրդեղ էլ քյընա՜ս, առանց սընդողե քյընա՜, հիրը ճըպատավը տափեն թըխես, սանդուղը տուս ա կյըլական։

Ախճիգյը էշին կաշին կյեցած տուս ա կյամ ուրա՜նց երգյիրան քյընա՜մ մին օրիշ երգյիր։ Իրեսն էլ սըվրցնում ա, վար գյիդա՜ն վեչ թա՜ նախշուն ա։

Դային օղում ա հետան հըսնե, վար փըռնե, ամմա ջադուն նը-հենց ա կըլըկապ անում, վար վեշ մին վախտ էտ ըխճըկանը քըթա՜-նում չը՜ն։

Էտ ախճիգյը քյընում ա թաքավերեն տանը ծատա նի մննում։ Մին քանի վախտ ընցնելանը ետը, էտ ախճիգյը փորցում ա ճըպա-տավը տափեն թխե։ Հենց վար թխում ա, սանդողը տուս ա կյամ։ Ախճիգյը կաշին հանում ա, իրեսը սըրփում ետնան կյենում ա եր-գյընքյի ռանդի շո՜րը։ Էտ վախտը թաքավերեն տղան տեսնում ա ըխճըկանը, ընդրա սիրունթունավը տարվում ա, հիվընդանում։

Թաքավերեն տղան մորը թխվասկ ա թխել տամ։ Մարն օղում ա խմորը հունցե, էտ ախճիգյը ասում ա. — Թող յըես հունցեմ։

Հինչքան մարը թողում չի՜, ախճիգյը էլլա յա ըղաչում։ Վերջը թխվասկը ինքյն ա հունցում։ Հունցելիս վախտը մըտանան մնում ա խմորեն մեչին։ Թխվասկը թըխելանը ետը էտ տղան օշափեն նման օտում ա։

Մըտանան մընում ա բողաղըմը։ Մըտանան մին թաՀրավ հանում ա, տինում պարցին տակեն, սկսում լիվանալը։

Լիվընալանը ետը մորն ասում ա.— Էտ մըտանան հուր մաննե չավ ընի, ընդրան էլ ուղըլական ըմ։

Էտ օրը քըղաքեն ըխճըկոցը լոխճին ղե յըն տամ, ամմա մըտանան վեչ մինին մաննեն կյամ չի։ Վերչումը ղե յըն տամ էն ըխճըկանը, վերեն կյեցեն էշու կաշի յա՞։ Տրա հետե ընդրան տնազ ին անում։

Մարն ասում ա. — Էտ ար պակա՞ս, վար յըես քյինամ էտ ղարավաշեն օղիմ, պիրիմ, դե էլ հինչ դառդ օնիմ, հինչ ցավ օնիմ, դե ասի սաղ ըշխարքումս մին մաննը մեղը ըմ տըռնըլական իլի՞... Հու վեր եր կենա մեզ ա տնազ տըլական։

Ամմա տըղան ասում ա. — Չէ՛, ա՛ մար, թող ընդրա մաննեն էլ փորցենքյ։

Տղան փորցելի վախտը տեսնում ա, վար մըտանան դաստի էտ ըխճըկանը մաննեն կյամ ա։

Ախճիգյը ճրպատավը թրխում ա տափեն։ Սանդողը տուս ա կյամ։ Էտ ախճիգյը կյենում ա լոխճան նախշուն շորը, ըրևեն ռանգյի, տառնում հուրի-փարի, վար ըրևին ասում ա. «Տու տուս մի կյալ, յըես ըմ տուս կյըլական», լուսնընգյին ասում ա. «Տուս մի կյալ, յըես ըմ տուս կյըլական»։

Էտ ըխճըկանը օղում ըն թաքավերեն տղեն հետե։ Օխտը օր, օխտը քըշեր հըրսանեքյ ըն անում։

Ջարը՝ ընդեղ, պարին՝ ըստեղ։